

شکل‌گیری جنبش شیعیان عربستان و مهم‌ترین جریان وابسته به آن

از زمانی که کشور عربستان سعودی در سال 1932 شکل گرفت، تاکنون شیعیان عربستان در حاشیه قرار داشته و بر اساس گزارش‌های سازمان‌های مدافع حقوق بشر شیعیان عربستان همیشه مورد تبعیض و ظلم توسط دستگاه حاکمه واقع می‌شوند.

از زمانی که کشور عربستان سعودی در سال 1932 شکل گرفت، تاکنون شیعیان عربستان در حاشیه قرار داشته و بر اساس گزارش‌های سازمان‌های مدافع حقوق بشر شیعیان عربستان همیشه مورد تبعیض و ظلم توسط دستگاه حاکمه واقع می‌شوند.

به گزارش فارس به نقل از پایگاه اطلاع رسانی مسار الاخبار، در بخش اول این مطلب عنوان شد که جنبش شیعیان عربستان مهمترین جنبشی بود که در میان کشورهای عرب حوزه خلیج فارس در دهه هشتاد پای به عرصه گذاشت و در ابتدا مبارزه خود علیه جریان مذهبی سنتی که دخالت در سیاست را نمی‌پذیرفت، آغاز کردند.

* آغاز دهه ادامه مبارزه، اما با شیوه مسالمت‌آمیز

از دهه نود جنبش شیعیان عربستان شاهد تحولاتی جدید در رابطه خود با قدرت حاکمه بود، بدین معنی که در این دهه شاهد بروز چرانی در جنبش شیعیان عربستان هستیم که خواستار تحقق خواسته‌های خود از طرق مسالمت‌آمیز از جمله مذاکره و گفت‌وگو بودند.

* تاکید سازمان‌های مدافع حقوق بشر بر تبعیض علیه شیعیان

در واقع از زمانی که کشور عربستان سعودی در سال 1932 شکل گرفت، تاکنون شیعیان عربستان در حاشیه قرار داشته و بسیاری از گزارش‌های سازمان‌های مدافع حقوق بشر بر این نکته تاکید دارند که شیعیان عربستان همیشه مورد تبعیض و ظلم توسط دستگاه حاکمه واقع می‌شوند.

* پیروزی انقلاب نقطه تحول در فعالیت جنبش‌های شیعی

اما پیروزی انقلاب اسلامی در ایران در سال 1979 در واقع نقطه تحولی در رابطه شیعیان عربستان با رژیم آل سعود بشمار می‌آید چون از یک سو شیعیان عربستان جانی دوباره یافتند تا حق و حقوق خود را مطالبه کنند و از سوی دیگر ترس و هراس‌های آل سعود از شیعیان بیش از پیش افزایش پیدا کرد و عمق یافت.

* قدرت یافتن جنبش‌های شیعی و پذیرفته شدن به عنوان یک جریان سیاسی

سیاست سرکوب و مشت آهنینی که رژیم آل سعود در اواخر دهه هشتاد و اوایل دهه نود علیه جنبش شیعیان اتخاذ نمود، موجب گردید تا این جنبش دریابد، مبارزه با رژیم حاصلی به همراه ندارد، این درحالی است که آل سعود نیز دریافته بود، چاره‌ای جز پذیرش شیعیان به عنوان یک جریان سیاسی در کشور ندارد و این عاملی شد تا دو طرف اندکی از خصومت‌های خود در برابر طرف دیگر بکاهند.

* توافقنامه سال 1993

رهاورد رسیدن به نتیجه فوق آن شد که در سال 1993 آل سعود و جنبش شیعیان عربستان در پی دیدار "فهد بن عبد العزیز" با چهار تن از رهبران شیعیان در عربستان به توافقی دست یابند که در قبال توقف فعالیت‌های جنبش در خارج، دولت نیز به صدها نفر از معارضان اجازه ورود به مملکت را می‌داد و زندانیان سیاسی شیعی را آزاد و متعهد می‌شد، سیاست‌های تبعیض‌آمیز خود در برابر این گروه از مسلمانان را به کنار نهاده و اعمال نکند.

* مهمترین جریان‌های شیعی عربستان

جدای از سازمان انقلاب اسلامی جزیره العرب، اگر بخواهیم از مهمترین جریان‌های شیعی در عربستان نام ببریم باید از جنبش "اصلاح طلب اسلامگرای شیعیان" یاد کرد که "شیخ حسن الصفار" از جمله برجسته‌ترین رهبران آن است و نمایندگان جنبش موفق شدند، در سال 2005 کرسی‌هایی را در شوراهای شهرها و شهرک‌های منطقه شیعه نشین شرق عربستان بدست آورند.

از دیگر سازمان‌های شیعی باید از "جماعت حزب‌الله حجاز" یاد کرد که در سال 1987 بدست روحانیون شیعی پیرو خط امام (ره) تاسیس شد، این جنبش همچنین به اصل ولایت فقیه آنهم با مرجعیت "آیت الله خامنه‌ای" (مدظله) اعتقاد دارد.

* ایجاد بیداری و آگاهی در عرصه داخلی

در کل اگر بخواهیم نگاهی اجمالی به سه دهه فعالیت جنبش اسلامی شیعیان در عربستان داشته باشیم و عملکرد آنها را در طول این سه دهه بررسی کنیم، باید بگوییم این جنبش‌ها در بعد داخلی موفق شدند تا نوعی از بیداری و آگاهی مذهبی و سیاسی را در جامعه شیعیان تحت ستم و مورد تبعیض عربستان بوجود آورند که بدون وجود و فعالیت این جنبش‌ها بدست آمدن این آگاهی و بیداری غیر ممکن بود و در این باره فقط کافی است، گفته شود که این جنبش‌ها موفق شدند، نسل جدیدی را پرورش دهند که به تغییر و فعالیت سیاسی و خروج از عقب ماندگی که جامعه عربستان بطور عام و شیعیان بطور خاص درگیر آن بودند، ایمان داشتند.

کسانی که از اوضاع عربستان پیش از ظهور جنبش‌های شیعی اطلاع داشتند، آگاهند که وضع شیعیان پس از ظهور این جنبش‌ها چه تغییرات ملموسی داشته است، درحالی که جریان مذهبی سنتی صرفاً مذهب و تامل سطحی در مذهب را تبلیغ می‌کرد، جریان شیعی خواستار تغییر و نوگرایی در مذهب بود و موفق شد برداشت جدیدی از مذهب به شیعیان عربستان ارائه دهد.

* ارائه تصویری واقعی از جامعه عربستان در بعد بین‌المللی

اما در بعد خارجی جنبش‌های شیعی عربستان به لطف فعالان خود در خارج کشور موفق شدند، تصویری واقعی از شیعیان و مشکلاتی که با آن مواجه بودند به جهانیان ارائه دهند، این درحالی است که تا پیش از این تصور جامعه بین‌المللی از عربستان، کشوری ثروتمند و سرشار از ذخایر نفت و آباد بود، اما با روشنگری‌های جنبش‌های شیعی جهانیان دریافتند، تبعیض طایفه‌ای مهمترین خصوصیت حاکم بر جامعه عربستان است.